

Aan de minister van Economische Zaken
De heer drs. D.S. Beljaarts
Postbus 20401
2500 EK DEN HAAG

Onze referentie

MvH/RvZ/HG/Is/ATR1455/2024-U111

Uw referentie

Datum

9 oktober 2024

Onderwerp

Wijziging Besluit gegevensverwerking CBS in verband met actualisatie verwerking van energiegegevens EU-verordeningen

Geachte heer Beljaarts,

Op 17 juli 2024 is de *Wijziging van het Besluit gegevensverwerking CBS in verband met actualisatie verwerking van energiegegevens EU-verordeningen* voor advies aan het Adviescollege toetsing regeldruk (ATR) toegezonden. Over dit voorstel heeft vervolgens internetconsultatie plaatsgevonden. Op 11 september 2024 heeft ATR het huidige, licht gewijzigde voorstel ontvangen. De adviestermijn van ATR verloopt op 9 oktober 2024.

Een belangrijke taak van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) is het meewerken aan de productie van Europese statistieken, waaronder de energiestatistieken waar het wijzigingsvoorstel over gaat. De verplichting daartoe vloeit voort uit een aantal Basisverordeningen van het Europees Parlement en de Raad. De bijlagen bij deze Verordeningen kunnen door de Commissie via gedelegeerde en uitvoeringsverordeningen (hierna: Commissieverordeningen) worden gewijzigd. Intussen moeten er krachters die bijlagen veel statistieken over de productie en het gebruik van alle mogelijke energiebronnen worden samengesteld. Het voorstel zelf spreekt van gegevensverzamelingen die "omvangrijk, complex, technisch en gedetailleerd" zijn.

De bevoegdheden van het CBS waren tot nu toe onvoldoende aangepast aan de voortschrijdende eisen aan de energiestatistieken, zoals vervat in de Commissieverordeningen tot wijziging van de genoemde bijlagen.¹ Het CBS poogde – mede met het oog op regeldruk – om met bestaande bevoegdheden tot het opvragen van gegevens bij bedrijven en burgers uit te komen, aangevuld met extrapolaties op basis van modellen en kengetallen. De kwaliteit van de energiestatistieken die op deze manier werden opgeleverd en aan de Commissie verstrekt, voldoet echter niet (meer) aan de voortschrijdende Europese maatstaven.

¹ Het voorstel noemt 11 Commissieverordeningen waardoor wijzigingen in de eisen aan Europese energiestatistieken zijn aangebracht.

Contact:

Postbus 16228
Te2500 BE DEN HAAG

Bezoekadres: Rijnstraat 50
2515 XP DEN HAAG

info@atr-regeldruk.nl
www.atr-regeldruk.nl

Tel: 070-310 86 66

Met het nu voorliggende voorstel tot herziening van het *Besluit gegevensverwerking CBS* wordt specifiek voor het bijdragen aan Europese energiestatistieken een vernieuwde aanpak ingevoerd. Deze aanpak behelst dat niet wordt geprobeerd om de benodigde gegevens via één-op-één uitvraag bij gebruikers of producenten van energie op te leveren, maar in plaats daarvan via de uitvraag van bedrijven die deze informatie al op een geaggregeerd niveau bezitten, meestal in de vorm van klantgegevens. Ook vóór deze wijziging waren er al beperkte mogelijkheden voor het CBS om klantgegevens op te vragen, maar die dekten nog niet het hele domein van de op te leveren energiestatistieken. Zonder herziening van de aanpak had de één-op-één uitvraag bij producenten en gebruikers zodanig geïntensiveerd moeten worden dat dit een bijzonder hoge regeldruk voor bedrijven en burgers zou veroorzaken. Aangezien het zoveel mogelijk beperken van regeldruk een expliciete randvoorwaarde van het Europees statistisch systeem is, ligt het in de rede om de aanpak langs deze lijnen te wijzigen. Gevolg is wel dat een specifieke groep bedrijven een verhoging van de regeldruk zal zien. Dit betreft energieleveranciers en dienstverleners die specifieke *interfaces* aanbieden zoals het beheer van verbruiksgegevens van slimme meters. Deze bedrijven die klantgegevens over energieproductie en -gebruik onder zich hebben, zullen stelselmatig geconfronteerd worden met informatieverplichtingen aan het CBS. Afhankelijk van de statistieksoort zal het op basis van de Europese verplichtingen gaan om jaarlijkse, halfjaarlijkse of maandelijkse uitvraagrondes. Het CBS zal op basis van methodologisch advies bepalen hoeveel en welke bedrijven met een uitvraag geconfronteerd worden. Ook in de toekomst zal het CBS de opgevraagde gegevens moeten aanvullen met extrapolaties, maar die zullen beduidend robuuster zijn dan in de huidige praktijk.

Het voorstel creëert de bevoegdheden voor het CBS die voor deze vernieuwde aanpak nodig zijn. Het verandert niets aan de achterliggende systematiek die voor de inzet van deze bevoegdheden bepalend is. Die systematiek behelst in essentie dat het CBS steeds moet proberen het minst ingrijpende middel in te zetten, volgens een zogenoemde drietrapsbenadering.

Toetsingskader

ATR beoordeelt de regeldrukgevolgen aan de hand van het volgende toetsingskader:

1. Nuloptie (nut en noodzaak): is er een taak voor de overheid en is wetgeving het meest aangewezen instrument?
2. Zijn er minder belastende alternatieven mogelijk?
3. Is gekozen voor een uitvoeringswijze die werkbaar is voor de doelgroepen die de wetgeving moeten naleven?
4. Zijn de gevolgen voor de regeldruk volledig en juist in beeld gebracht?

1. Nut en noodzaak

De noodzaak van deze wijziging is gelegen in het moeten voldoen aan de criteria die voor Europese energiestatistieken gelden. Het tekortschieten van de methode van één-op-één uitvraag, en daarmee de noodzaak van deze vernieuwde aanpak, is overtuigend toegelicht. De mate van complexiteit en gedetailleerdheid van de Europese eisen, zoals die voortvloeien uit de Commissieverordeningen, ligt niet ter toetsing voor.

De beschrijving van nut en noodzaak van het voorstel geeft geen aanleiding tot verdere opmerkingen.

2. *Minder belastende alternatieven*

Het voorstel werkt het alternatieve scenario uit dat de methode van één-op-één uitvraag zodanig geïntensiveerd zou worden dat daarmee wel aan de Europese verplichtingen wordt voldaan. De inschatting is dat dit 11 maal zoveel regeldruk zou veroorzaken. Tegen die achtergrond is de gekozen nieuwe aanpak duidelijk minder belastend dan het alternatieve scenario. Het college juicht toe dat dit alternatieve scenario ook van een regeldrukanalyse is voorzien.

Een keerzijde van de vernieuwde aanpak is dat een specifieke groep bedrijven met een relatief grote toename van de regeldruk te maken zal krijgen. Dit zijn de bedrijven die klantgegevens over de productie van zonne-energie onder zich hebben. Het gaat om naar verwachting vijf bedrijven. Uit de nadere uitwerking van de regeldrukanalyse die ambtelijk aan ATR is verschaft, kan het volgende worden afgeleid. Deze bedrijven zullen in het eerste jaar ongeveer € 30.000,- aan regeldrukkosten maken – oftewel € 6.000,- per bedrijf – en in opvolgende jaren € 22.600,- oftewel € 4.520,- per bedrijf per jaar. Deze regeldruk vloeit rechtstreeks voort uit de Europese criteria, niet uit een nationale keuze. De kosten voor de overige categorieën bedrijven die door dit voorstel geraakt worden, vallen hierbij in het niet. In opvolgende jaren dragen deze 5 bedrijven 61% van de regeldruk van de hele aanpak. Het voorstel gaat niet op deze onevenwichtigheid in.

Het college merkt op dat in het kader van de herziening van de Europese basisverordening over het statistische systeem wordt gesproken over de mogelijkheid van compensatie van bedrijven waarvan grote gegevenssets worden opgevraagd.² In het voorlopige onderhandelingsresultaat tussen de wetgevende Instellingen van de EU is deze mogelijkheid om compensatie te bieden echter afgezwakt.³ De Wet op het CBS gaat uit van kosteloze levering van gegevens over de hele linie. Compensatie van een specifieke groep, zoals bedrijven die klantgegevens over de productie van zonne-energie onder zich hebben, is op dit moment niet aan de orde. Het college geeft daarom in overweging om de gegevens-uitvraag ten aanzien van deze bedrijven zo veel mogelijk te faciliteren en zo lastenluis mogelijk vorm te geven.

Gelet op het bovenstaande heeft het college geen adviespunt onder minder belastende alternatieven.

3. *Werkbaarheid*

Als het CBS overgaat tot uitvraag van klantgegevens omtrent energieproductie en gebruik, dan gebeurt dit op de normale manier. Het voorstel verandert de wijze van uitvragen niet. Deels zal het wel bedrijven betreffen voor wie dit een nieuwe situatie is, maar ook voor hen gelden al tal van eisen – vanuit wetgeving maar ook vanuit het belang van een goede bedrijfsvoering – die ervoor zorgen dat klantenbestanden zorgvuldig worden beheerd. De internetconsulatie heeft geen signalen over de werkbaarheid opgeleverd.

De beschrijving van de werkbaarheid van het voorstel geeft geen aanleiding tot opmerkingen.

² Zie art. 17 *quater* lid 3 van het Commissievoorstel, COM(2023)402; voorstel voor wijziging van Verordening 223/2009 betreffende Europese Statistiek.

³ Zie <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2024/02/01/european-statistics-council-and-parliament-reach-provisional-deal/>

4. Gevolgen regeldruk

De nota van toelichting besteedt uitvoerig aandacht aan de regeldrukanalyse. Een achterliggende notitie licht bovendien de totalen per statistieksoort – en dus bedrijfstak – toe. In totaal zullen naar verwachting 53 bedrijven te maken krijgen met informatieverzoeken vanwege energiestatistieken. Dit levert volgens de calculatie in het voorstel voor een eerste uitvraag in totaal € 89.000,- regeldruk op, die in het geheel bestaat uit geïnvesteerde tijd omdat er geen aanvullende investeringen (in ICT-systemen) worden verwacht. In opvolgende jaren is de regeldruk in totaal € 37.000,- per jaar. De nota van toelichting zet deze bedragen af tegen het scenario dat CBS via een intensivering van de methode van één-op-één uitvragen zou proberen aan de Europese vereisten voor energiestatistieken te voldoen. De toelichting merkt op basis van deze analyse op dat het voorstel een hypothetische besparing van de regeldruk oplevert en dat de regeldruk met dit voorstel wordt beperkt. Het college merkt op dat dit een ongelukkige voorstelling van zaken is. Bedrijven zijn immers nooit geconfronteerd geweest met het alternatieve scenario en de hogere regeldruk. De regeldruk van het voorliggende voorstel is hoger dan die van in de huidige situatie. Het voorstel bewerkstelligt wel dat deze toename wordt beperkt.

4.1 Het college adviseert om de toelichting duidelijk te maken dat de regeldruk toeneemt ten opzichte van de huidige situatie en dat deze toename gering is door het gekozen scenario.

Dictum

De statistiekverplichtingen die de aanleiding voor dit voorstel vormen, zijn geheel van Europese oorsprong. De keuze voor een vernieuwde aanpak waarmee beter aan die verplichtingen kan worden voldaan, is inhoudelijk onderbouwd. De regeldrukgevolgen zijn goed in beeld gebracht. Het is van belang om duidelijk te maken dat het voorstel leidt tot een toename van de regeldruk ten opzichte van de huidige situatie. Verder besteedt het college aandacht aan een groep bedrijven (welke betrokken zijn bij de productie van zonne-energie) die relatief zwaar belast worden door de vernieuwde aanpak. Waar compensatie niet aan de orde kan zijn, is het extra belangrijk om de gegevens-uitvraag voor hen zo lastenluw mogelijk in te richten.

Gelet op bovengenoemde bevindingen is het eindoordeel ten aanzien van dit voorstel:

Indienen nadat met de adviespunten rekening is gehouden

In de verwachting u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd,

Hoogachtend,

w.g.

M.A. van Hees
Voorzitter

R.W. van Zijp
Secretaris